

“कृषि शहर पाँचखाल नगर”

पाँचखाल नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

पाँचखाल, काभ्रेपलाञ्चोक

३ न प्रदेश, नेपाल

प्रथम नगर सभाबाट स्वीकृत
नीति, कार्यक्रम तथा बजेट

र

वार्षिक नगरविकास योजना

२०७४/०७५

नगर सभा मिति २०७३ अषाढ ३० गते

पाँचखाल नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

निति तथा कार्यक्रम

यस पाँचखाल नगरपालिकाको प्रथम नगर सभाका सदस्य ज्यूहरु, पाँचखाल नगरपालिका अर्न्तगत कार्यरत सम्पूर्ण कर्मचारी ज्यूहरु, पाँचखाल नगरपालिका पदपूर्ती समितिका अध्यक्ष ज्यू, सुरक्षाकर्मी मित्रहरु, पत्रकार साथीहरु एवं समुन्नत एवं समृद्ध पाँचखालका अभियन्ता सम्पूर्ण मित्रहरु,

सर्वप्रथम, संविधान सभा, गणतन्त्र, संघियता स्थापना एवं नेपाली समाजका सम्पूर्ण उत्पीडित वर्ग, लिङ्ग र समुदायको प्रतिनिधित्व राज्यको निर्णायक तहमा गराउने आन्दोलनमा आफ्नो जिउ ज्यान अर्पण गर्नु हुने ज्ञात अज्ञात शहिदहरु प्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्न चाहन्छु ।

नेपालको संविधान २०७२ ले कल्पना गरेको स्थानीय तह गठन भए पश्चात नेपाली जनताले इतिहासमा पहिलो पटक आफ्नो कार्यकारी नेतृत्व आफै प्रत्यक्ष निर्वाचित गर्ने अवसर प्राप्त भएको छ र जे जति आवश्यकताको लागि सिंहदरबार धाउनु पर्ने हुन्थ्यो त्यो आवश्यकता पुरा गर्न अब आ-आफ्नै घर दैलोमा अधिकार आई पुगेको छ । यसै सन्दर्भमा २०७४ बैशाख ३१ गतेको स्थानीय तह निर्वाचनवाट यस पाँचखाल नगरपालिकाको निर्वाचनमा आफ्नो अमूल्य मत प्रदान गरी आफ्नो सपनाको सुन्दर सभ्य र समृद्ध, विकसित पाँचखाल निर्माणको निम्ति हामीलाई विजयी गराउनु भएकोमा, पाँचखाललाई २१ औं शताब्दी सुहाउदो नगर निर्माण गर्ने बाटो तर्फ निद्विष्ट गर्ने प्रतिबद्धता सहित धेरै धेरै धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

राजधानीवाट केवल ४० किलो मिटर मा अवस्थित यो सुन्दर पर्यटकीय नगरी पाँचखालले स्वयं यथेष्ठ सम्भावना बोकेको भएता पनि हाल सम्म सो को सम्मान जनक व्यवस्थापन हुन सकेको छैन । प्राकृतिक र धार्मिक रूपले आफ्नो भविष्य उज्ज्वल बनाउने क्षमता भएको यस नगरीमा कृषि उपजको सम्भावना को जति व्याख्या गरे पनि कमै हुन्छ । विभिन्न जातजाती, संस्कृति एवं परम्पराहरु सम्बद्धन र संरक्षणलाई महत्व दिने हो भने हाल कायम पर्यटकीय महत्वलाई अझ बल पुग्ने मा कुनै सन्देह नहोला साथै यसले स्थानीय स्तरमा रोजगारीको श्रृजना गरी जनताको जिवनस्तर सुदृढ हुनेमा म विश्वस्त छु ।

आर्थिक सामाजिक, भौतिक र सास्कृतिक विकास सगै अबको एक दशक पछि पाँचखाल नगरपालिकालाई उदाहरणको रूपमा स्थापित गरी अन्य ठाउँको तुलना, पाँचखालको सापेक्षतामा गर्ने/गराउने लक्ष लिएको छु ।

हामीसँग प्रचुर सम्भावना छ, यद्यपी सम्भावनाको परिभाषा भित्र आफै चुनौती शब्द समेत समेटिएको हुन्छ र सो चुनौती पार गर्न हामी तयार छौं ।

आज यस गरिमामय सभामा पाँचखाल नगरपालिकाको नीति, कार्यक्रम र बजेट पेश गर्दै गर्दा, विगत भन्दा जिम्मेवारी थपिएको महसुस गरेको छु , साथै यो जिम्मेवारी पूरा गर्न यहाँहरुको सदा निस्वाथ साथ र सहयोगको अपेक्षा गरेको छु ।

यस सभाका सदस्य ज्यूहरु,

आ.व. २०७४/०७५ मा यस पाँचखाल नगरपालिकाको लागि नेपाल सरकारबाट प्राप्त वित्तिय समानीकरण अर्न्तगत रु. २०,७१,१५,०००।- (अक्षरूपी बिस करोड एकहत्तर लाख पन्ध्र हजार) शर्षत अनुदान अर्न्तगत रु. १२,८२,४७,०००।- (अक्षरूपी बाह्र कारोड बयासी लाख सर्चालिस हजार) अनुमानित आन्तरिक राजस्व संकलनवाट रु. २,४०,३७,१००।- (अक्षरूपी दुई करोड चालिस लाख सइत्तिस हजार एक सय), विभिन्न समयमा नेपाल सरकारवाट विभिन्न शिर्षक अर्न्तगत प्राप्त रकम रु.४८,००,०००।- (अड्चालिस लाख), अ. ल्या. वाट रु. ६६,९५,९१८.३७ (छैसठ्ठी लाख पन्चानब्बे हजार नौ सय अठार रुपैया सत्तिस पैसा) साथै प्रदेश सरकार एवं केन्द्र सरकारवाट एवं विभिन्न निकायवाट थप अनुदान सहयोग र ऋण लिने गरी रु. १,७४,३०,७३१.६३ (एक करोड चौरहत्तर लाख तिस हजार सात सय एकत्तिस रुपैया त्रिसठ्ठी पैसा) गरी जम्मा रु. ३८,८३,२५,७५०।- अत्तिस करोड त्रियासी लाख पच्चिस हजार सात सय पचास) रकम बराबरको अनुमानित आय प्रक्षेपण गरिएको छ ।

यस मध्ये शर्षत अनुदान तर्फको रकमको शिर्षकहरु नेपाल सरकारले नै तोकि पठाई सकेको अवस्था छ । बाकी रकम मध्ये चालु खर्च तर्फ रु. ५,१७,७८,७५०।- (पाचँ करोड सत्र लाख अठहत्तर हजार सात सय पचास) र पूजीगत खर्च तर्फ रु. २०,८३,००,०००।- (बिस करोड त्रियासी लाख) विनियोजन गरेको छु ।

विनियोजित चालु खर्च एवं पूजीगत खर्च तथा शर्षत अनुदानको विस्तृत विवरण अनुसूची अर्न्तगत राखिएको छ ।

यस सभाका सदस्य ज्यूहरु,

अब म यस आ.व. मा यस पाँचखाल नगरपालिकाको आ.व. वर्ष २०७४/०७५ को

लागि विभिन्न शिर्षक अर्न्तगत रहि निति तथा कार्यक्रम एवं पेश गर्न जादैछु ।

१. राजस्व संकलन

- ✓ राजस्वको स्रोत पहिचान गर्न राजस्व संभाव्यता अध्ययन, अनुसन्धान गरिनेछ । त्यसबाट प्राप्त प्रतिवेदनको आधारमा राजस्व संकलन गरिनेछ ।
- ✓ नगरपालिकाले लगाउदै आएको मालपोत कर विस्थापित गरी सोको सट्टामा एकिकृत सम्पत्ती कर कार्यान्वयनमा ल्याउन आवश्यक तयारी पूरा गरिनेछ ।
- ✓ करदाताहरुको लगतलाई कम्प्युटरकृत गरी राजस्व प्रशासनलाई सुदृढ गर्न आवश्यक संस्थागत व्यवस्था गरिनेछ ।
- ✓ पेशकी फर्छ्यौट कार्यमा प्रभावकारी पहल गरिनेछ । त्यसको लागि विभिन्न व्यक्ति पदाधिकारी तथा संस्थाको नाउँमा रहेको म्याद नाघेको पेशकी फर्छ्यौट गर्न आवश्यक कारबाही अगाडि बढाइनेछ ।

२. खानेपानी तथा सरसफाई

- ✓ खानेपानीको समस्या समाधान गर्न दीर्घकालिन र अल्पकालीन योजनाहरु अगाडि बढाइनेछ । हाल नगरपालिका क्षेत्र भित्र संचालनमा रहेका डिपबोरिडहरु खानेपानी समस्याको स्थायी समाधान होइनन् र प्राकृतिक हिसाबले समेत यसलाई उत्कृष्ट मान्न सकिदैन यधपी हामी सग तत्काल अर्को विकल्प समेत छैन । हामीले लिएको लक्ष अनुरूप खानेपानीका ठूला योजनहरु संचालनमा आए पश्चात ति स्वत विस्थापित हुनेछन् र खानेपानी समस्याको स्थायी समाधान हुनेछ ।
- ✓ खानेपानी समस्या समाधानको अल्पकालिन समाधानको लागि पानीका मुहानहरुको पहिचान गरी तिनको विशेष संरक्षण गरिनेछ ।
- ✓ इन्द्रावती लिफ्ट बृहत खानेपानी आयोजना संचालन गरी नगरका जनतालाई स्वच्छ सफा पिउने पानीको लागि आवश्यक कारबाही अगाडि बढाइनेछ ।
- ✓ फोहोर व्यवस्थापनको लागि डम्पीड साइट उचित स्थान छनौट गर्ने कार्य अगाडि बढाइने छ ।

३. कृषि र सिंचाई

- ✓ “कृषि शहर, पाँचखाल नगर” को नारालाई यथार्थतामा परिणत गर्नको लागि यस सग सम्बन्धित सरकारी, गैर सरकारी एवं सम्बन्धितसबै पक्षसग समन्वय र हातेमालो गर्दै सो लक्ष प्राप्तिका लागि अगाडि बढिनेछ ।
- ✓ कृषिजन्य उत्पादनहरुलाई गुणस्तरीय तथा जैविक बनाउँन हाल प्रयोग भईरहेको

किटनाशक बिषाधीको दरलाई न्यून गर्न पहल गरिनेछ । सो सगसगै माटोको परिक्षण तथा उपचार जैविक गोठेमल प्रयोगलाई प्रोत्साहन गर्दै पाँचखाल नगरपालिकालाई बिषाधी मुक्त स्वच्छ नगरको रूपमा विकास गरिनेछ ।

- ✓ कृषि तथा पशुजन्य उत्पादनहरुको बजारीकरण प्रबर्द्धनको लागि व्यवस्थीत कृषि संकलन केन्द्रहरु निर्माण गरिनेछ ।
- ✓ पाँचखाल नगर कृषि सहर भन्ने नारालाई कार्ययोजना बनाई कृषि पेशालाई मर्यादित र सम्मानित पेशाको रूपमा महत्व दिदै किसानमा आईपर्ने बाली तथा पशुपन्छिको बिमा मार्फत सुरक्षा प्रदान गरिनेछ ।
- ✓ पाँचखाल नगरभित्रका किसानहरुले बर्षेनी भोग्नु परेको मलको अभाव, उन्नत बिऊ बिजनको अभाव, आफुले उत्पादन गरेको कृषि उपजको उचित बजार र मुल्यको समस्या माटोको अम्लियपनको समस्या समाधान गर्न विज्ञको अध्ययन समिति बनाउने गरी कार्यक्रम अगाडि सारिनेछ ।
- ✓ पाँचखाल उपत्यकाको खेती योग्य उर्वर जमिनमा सिंचाईको व्यवस्था गर्न हाल नेपाल सरकार सिंचाई मन्त्रालय, क्षेत्रिय सिंचाई निर्देशनालय मातहत ईन्द्रावतीवाट लिफ्टिङ्ग गरी सिंचाईको व्यवस्थापन गर्न विस्तृत अध्ययनको कार्य छिटै सम्पन्न गरी तुरुन्त कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
- ✓ पाँचखाल उपत्यकाका खेती योग्य उर्वर जमिनमा सिंचाई सुविधा पुर्‍याई किसानको कृषि उपजको बृद्धि गर्ने साथै भिकु खोलाले बर्षेनी सयौ रोपनी जमिनको कटान रोकथाम गर्न पाँचखाल नगरपालिका हाई ड्र्याम्प निर्माण गर्ने योजनाको विस्तृत अध्ययन गरिनेछ ।

४. सडक तर्फ

- ✓ नगर यातायात गुरु योजना परिमार्जन गरी कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
- ✓ नगरपालिका क्षेत्रभित्र भएका राजमार्गहरुलाई व्यवस्थित गर्न सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गरिनेछ ।
- ✓ सहायक सडक लगायत सडकको उचित व्यवस्थापन मर्मतको लागि सम्बन्धित निकायहरुमा पहल गर्दै तत्कालको लागि तामाघाट पुल देखि प्रहरी चौकी पाँचखाल सम्मको सडक चौडा र हरियाली सहितको व्यवस्थित राजमार्ग बनाउन पहल गरिनेछ ।
- ✓ कृषि सडकहरुलाई विषेश प्राथमिकतामा राखी स्तरोन्नती गरिनेछ ।
- ✓ नगरपालिका भित्र जिरोकिलो देखि धुलिखेल सम्म नगर यातायात संचालन गर्न विभिन्न गैर सरकारी संघ संस्थाहरु सग समन्वय गरी संचालन गर्न पहल गरिने छ ।

५. वन तथा वातावरण संरक्षण

- ✓ पाँचखाल नगरभित्र रहेका सयौं रोपनी सामुदायिक वनवाट आम नागरिकले आर्थिक उपाजन गर्न नसकिरहेको अवस्थामा सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिसँग सहकार्य गर्दै वन क्षेत्रमा उत्पादन हुन सक्ने जडिबुटी उत्पादनको सम्भाव्यता अध्ययन गर्न माटो परिक्षण र जडिबुटी उत्पादन सम्बन्धी विस्तृत अध्ययन गर्न पहल गरिनेछ ।

६. शिक्षा तर्फ

- ✓ “शिक्षित म, समृद्ध पाँखाल नगर समुन्त शिक्षा नै हो यसको आधार” उक्त अवधारणा अर्न्तगत नगरमा सत प्रतिशत विद्यार्थी भर्ना गर्ने गरी कार्यक्रम ल्याईनेछ ।
- ✓ नगर क्षेत्र भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरुमा बाल कक्षा संचालन, कम्प्युटर शिक्षा पुस्तकालय स्थापना र संचालन तथा अन्य आवश्यक भौतिक पूर्वाधारको विकास गर्दै शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि पहल गरिनेछ ।
- ✓ पाँचखाल नगरपालिका भित्रका सबै सामुदायिक विद्यालयहरुमा विद्यार्थी संख्याको आधारमा स्तरोउन्नती, विद्यालय समायोजन, बालविकास केन्द्रको व्यवस्थापन, विषयगत शिक्षकको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- ✓ सबै सामुदायिक विद्यालयहरुलाई आवश्यक भौतिक निर्माण, पुननिर्माण गरी विद्यालयको न्यूनतम सुविधा सहित बालबालिकाहरुको आकर्षक थलोको रुपमा विकास गरिनेछ ।
- ✓ यस नगर भित्रका सबै सामुदायिक विद्यालयहरुका बाल मैत्री शिक्षण सिकाईको अवस्था सिर्जना गरिनेछ ।
- ✓ सामुदायिक विद्यालयहरुमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुको सिकाईको मापन गर्न तल्लो तहमा निरन्तर मूल्यांकन नियमन कार्य वैज्ञानिक प्रविधियुक्त बनाईनेछ ।
- ✓ पाँचखाल नगरमा कृषि क्याम्पस स्थापना गर्ने साथै पोलिटेक्नीकल स्कुल स्थापना गर्ने गरी कार्यक्रम अगाडि बढाईनेछ ।

७. स्वास्थ्य तर्फ

- ✓ नगरपालिकाको सबै वडाहरुमा प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रहरु स्थापना गरिनेछ । र भईरहेका स्वास्थ्य केन्द्रहरुको उचित व्यवस्थापन गर्दै नगरका सम्पूर्ण नगर बासीहरुलाई वडामा नै प्राथमिक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिनेछ ।
- ✓ पाँचखाल नगरपालिका क्षेत्रभित्र सम्पूर्ण स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्न सकिने सामुदायिक अस्पताल स्थापनको लागि पहल गरिनेछ ।
- ✓ नगर बासीहरुलाई सहूलियतमा एम्बुलेन्स र शव बाहन उपलब्ध गराउनको लागि

नगरपालिकाको माताहतमा नै उक्त एम्बुलेन्स र शव वाहनको व्यवस्थापनको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।

- ✓ एक नगर एक अस्पताल सरकारको निति अनुसारको तत्काल स्थापना गर्ने गरी कार्यक्रम अगाडि बढाइनेछ ।

८. शहरी विकास तथा भू उपयोग

- ✓ नगरपालिको भू उपयोग नीति तथा योजना तयार गरी कार्यान्वयन शुरु गरिने छ ।
- ✓ शहरी विकास मन्त्रालयसँग समन्वय गरी व्यवस्थित बसोबासको लागि मापदण्ड बनाई Land Pooling कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- ✓ कृषि योग्य फाटिलो भु भागमा भौतिक संरचना निर्माण गर्न निरुत्साहित गरिनेछ ।

९. खेलकुद तर्फ

- ✓ युवाहरुमा रहेको प्रतिभालाई प्रस्फुटन र प्रोत्साहन गरी पाँचखाल नगरको नाम देश र विदेशमा समेत चिनाउने युवाहरुको क्षमताको सम्मान गर्दै भलिबल, फुटबल, कराँते, तेक्वाण्डो र क्रिकेट खेल अन्तर नगरपालिका मेयर रनिङ सिल प्रतियोगिता प्रत्येक वर्ष गर्ने गरी अन्य नगरपालिकाहरूसँग समेत समन्वय गरिनेछ ।
- ✓ पाँचखाल नगरभित्र उपयुक्त स्थानमा आधुनिक क्षेत्रिय रंगशाला निर्माण गर्न आवश्यक प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ ।
- ✓ पाँचखाल नगरपालिका वडाहरुमा सबैमा वडास्तरीय खेलकुद मैदान निर्माण गर्न पहल गरिनेछ ।

१०. ऊर्जा तर्फ :

यस नगरपालिकामा रहेका ऊर्जा संकटसँग सम्बन्धित समस्याहरुलाई समाधान गर्न ऊर्जा मन्त्रालय ,नेपाल विद्युत प्राधिकरण, वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्दन केन्द्र तथा अन्य सरकारी गैरसरकारी निकायहरूसँग समन्वय गरी आवश्यक कार्यक्रमहरु अगाडि सारिनेछ ।

११. पर्यटन विकास

- ✓ अनैकोटको माने, पलाञ्चोकको पहरी बस्ती र भमरकोटमा होमस्टे सञ्चालन विस्तृत अध्ययन आवश्यक प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ ।
- ✓ काभ्रेको प्रसिद्ध धार्मिक स्थल पलाञ्चोक भगवती, दुग्धेश्वर महादेव, कोटकी देवी र धन लक्ष्मी माई मन्दिरको पूर्वाधार विकासका लागि आवश्यक प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ ।
- ✓ पाँचखाल नगरपालिका वडा नं. ९ स्थित रहेको प्रसिद्ध धार्मिक स्थल पलाञ्चोक

भगवती मन्दिर, भान्से पोखरी क्षेत्रमा धार्मिक पर्यटकीय पिकनिक स्थल निर्माणको लागि आवश्यक प्रक्रिया अगाडि बढाईनेछ ।

१२. भुकम्प पश्चातको पुननिर्माण

- ✓ २०७२ वैशाख १२ गते तथा वैशाख २९ गते आएको भुकम्पले पुऱ्याएको क्षति पश्चात राष्ट्रिय पुर्नःनिर्माण प्राधिकरण मार्फत हुदै गरेको पुर्ननिर्माणको कार्यलाई सहज, सरल र चुस्त बनाउने तर्फ विशेष योजना ल्याइने छ ।
- ✓ हाल पुर्नःनिर्माणको कार्यमा खटिई कार्यरत रहनु भएका प्राविधिकहरुको व्यवस्थापन समेत विशेष पहल गरी कार्यक्षमता अभिवृद्धिको कार्यक्रमहरु ल्याईनेछ ।
- ✓ गुनासो फाराम भरेका तर पिडितको नामावली सूचीमा नाम प्रकाशित नभएका, राहात रकम पाउन बाकी पिडितहरुको किस्ता वापत पाउनु पर्ने रकम उपलब्ध गराउन राष्ट्रिय पुर्नःनिर्माण प्राधिकरणसँग समेत समन्वय गरी आवश्यक प्रक्रिया अगाडि बढाईनेछ ।

१३. सामाजिक सुरक्षा

- ✓ हाल नेपाल सरकारले सामाजिक सुरक्षा भत्ताको रुपमा प्रदान गर्दै आएको रकम, बैकिङ प्रणालीवाट दिलाउने कार्यको थालनी भईसकेको छ यसलाई अरु व्यवस्थित र सुदृढ गर्दै लैजाने र अशक्त एवं बैक सम्म जान नसक्ने व्यक्तिहरुको निम्ती घर दैलोमै सेवा पुऱ्याउने उद्देश्यका साथ तयारी थालिइ सकेको हुदाँ त्यसलाई छिटै अन्तिम रुप दिईनेछ ।

१४. कर्मचारी व्यवस्थापन एवं बृद्धि विकास र सेवा प्रवाह :-

नगरपालिकाको सेवालाई चुस्त, दुरुस्त बनाउन कर्मचारीहरुको व्यवस्थापन, बृद्धि विकासको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ । साथै यस कार्यालयको वेवसाईटलाई Update गरी यहाँ भएका कार्यक्रमहरु बारे जानकारी गराईने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

१५. युवा स्वरोजगार कार्यक्रम :

पाँचखाल नगरपालिका क्षेत्र भित्रका वेरोजगार युवाहरु एवं कुलतमा फसेका युवाहरुलाई स्वरोजगारको कार्यक्रमको माध्यमवाट रोजगारीको श्रृजना गरी खाडी लगायत देशहरुमा विदेशीनवाट रोकथाम गर्नको लागि बैकीङ वित्तिय क्षेत्र, गैरसरकारी संस्था, दातृ निकायसग साभेदारी गर्दै युवा स्वरोजगारका विभिन्न कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

१६. उद्योग सम्बन्धमा

पाँचखाल नगरपालिका क्षेत्र भित्र वातावरण मैत्री उद्योग स्थापनार्थ प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रमहरु अगाडि सारिनेछ ।

धन्यवाद

महेश खरेल
नगर प्रमुख
पाँचखाल नगरपालिका